

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W OPARCIU O PROGRAM *NOWE Słowa na start* M. Derlukiewicz

KLASA VII – 2025/2026

Treści nauczania		dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Kształcenie literackie i kulturowe	Lektura Uczeń:	Zazwyczaj zna fragmenty dłuższych tekstów literackich omawianych na lekcjach, czasami wskazuje elementy świata przedstawionego, ustala kolejność zdarzeń. Rzadko wyszukuje w tekście potrzebne informacje, cytaty.	Czasami wypowiada się krótko na tematy związane z przeczytaną lekturą. Zazwyczaj określa problematykę utworu, próbuje ocenić bohaterów, podając motywy postępowania. Często porządkuje informacje w zależności od ich funkcji. Na ogół zna i rozumie pojęcia związane z tekstem literackim: epika, liryka, dramat.	Przeważnie zna omawiane teksty w całości. Często potrafi sformułować opinię dotyczącą lektury, bohaterów, przebiegu zdarzeń. Zwykle zna pojęcia: realny, fikcyjny, fantastyczny, fabularny, niefabularny i celowo je stosuje. Często wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego.	Zawsze określa w poznanych tekstach problematykę egzystencjonalną. Często wnioskuje o cechach bohaterów na podstawie ich zachowania. Zawsze wykorzystuje w interpretacji utworów odwołania do wartości uniwersalnych oraz potrzebne konteksty.	Perfekcyjnie określa problematykę egzystencjonalną, poddaje ją refleksji. Bezbłędnie ocenia postępowanie bohaterów, uzasadniając cytatami, przykładami z lektury. Samodzielnie określa wartości estetyczne poznanych tekstów literackich.
	Poetyka Uczeń:	Na ogół odróżnia prozę od wiersza, podając podstawowe wyznaczniki zapisu. Zazwyczaj rozpoznaje i wskazuje środki poetyckie poznane	Zazwyczaj rozpoznaje narratora w gatunku mieszanym, postać mówiącą, autora. Czasami dostrzega specyfikę języka poetyckiego, rozróżnia ujęcie	Często potrafi odróżnić ujęcia metaforyczne od dosłownych. Przeważnie zna i wskazuje przykłady poznanych środków poetyckich. Zazwyczaj rozpoznaje	Zawsze wyjaśnia sens metafory. Świetnie rozpoznaje i nazywa poznane środki stylistyczne, odczytuje symbol, alegorię. Zazwyczaj określa funkcję	Bezbłędnie rozróżnia utwory poetyckie i fabularne. Zawsze wyszukuje, nazywa poznane środki stylistyczne, określa ich funkcję.

		w klasach IV-VI. Czasami wskazuje neologizm, archaizm. Zwykle wygłasza z pamięci zadany tekst w całości.	dosłowne od metaforycznego, rozpoznaje neologizm, archaizm, zdrobnienie, zgrubienie, próbuje określić ich funkcję. Na ogół opisuje porządek przestrzenny w wierszu: wers, strofa, rym, rytm, rozpoznaje wiersz biały. Zazwyczaj wygłasza tekst z pamięci z zachowaniem znaków interpunkcyjnych.	symbol, alegorię. Przeważnie rozpoznaje i nazywa rodzaje rymów, wiersza. Często recytuje tekst ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją.	środków poetyckich. Zawsze przedstawia własne rozumienie utworu z odpowiednim napięciem emocjonalnym.	Świadomie przedstawia własne rozumienie utworu opanowanego na pamięć z zastosowaniem poprawnej intonacji, dykcji i odpowiednim napięciem emocjonalnym.
	Gatunki literackie Uczeń:	Przeważnie wskazuje przy pomocy nauczyciela cechy epiki, liryki i dramatu. Na ogół potrafi rozróżnić teksty należące do trzech rodzajów literackich. Sporadycznie zna wszystkie pojęcia: powieść, nowela, fraszka, tren, pieśń, bajka, ballada, przypowieść tragedia, komedia, dramat romantyczny.	Na ogół rozumie pojęcia: epika, liryka, dramat. Czasami nazywa cechy gatunkowe utworów charakterystyczne dla danego rodzaju literackiego. Zazwyczaj odróżnia gatunki literackie poznane w klasach IV-VI i w klasie siódmej, potrafi je nazwać.	Zawsze wskazuje przynależność rodzajową danego utworu literackiego. Często potrafi zaklasyfikować tekst do danego gatunku, podaje cechy, wskazuje w tekście przykłady ilustrujące cechy gatunkowe omawianych utworów. Na ogół posługuje się pojęciami związanymi z poszczególnymi rodzajami literackimi.	Samodzielnie podaje przykłady utworów należących do poszczególnych rodzajów literackich. Zazwyczaj klasyfikuje tekst do określonego gatunku, potrafi porównać cechy gatunkowe utworów. Zawsze posługuje się pojęciami dotyczącymi gatunków literackich.	Perfekcyjnie nazywa cechy gatunkowe utworów, ilustrując przykładem z utworu. Zawsze samodzielnie porównuje cechy gatunkowe poznanych utworów. Bezbłędnie zna pojęcia dotyczące gatunków literackich, świadomie się nimi posługuje.
	Wiedza o kulturze Uczeń:	Czasami odróżnia specyfikę różnych tekstów kulturowych, w tym niewerbalnych: malarstwo, rzeźba.	Zazwyczaj zauważa specyfikę kompozycyjną różnych tekstów kultury, porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie.	Na ogół samodzielnie zauważa specyfikę różnych tekstów kultury. Czasami podejmuje próby interpretacji różnych tekstów kultury.	Zawsze rozumie całość przekazów kulturowych, zauważa relacje między detalami. Dobrze zna i posługuje się pojęciami poznanymi	Świadomie posługuje się pojęciami poznanymi z różnymi przekazami. Bezbłędnie zna cechy charakterystyczne danego przekazu.

			Wybiórczo zna pojęcia związane z różnymi przekazami kultury.	Na ogół dostrzega różnice między literaturą piękną a popularnonaukową, publicystyczną.	na lekcjach związanymi z różnymi przekazami. Często dostrzega różnice między literaturą piękną a popularnonaukową, publicystyczną i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa. Na ogół interpretuje różne przekazy kulturowe.	Zawsze określa wartości estetyczne poznanych tekstów kultury. Często znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków literackich.
Kształcenie językowe	Wypowiedzenie Uczeń:	Zazwyczaj rozpoznaje wypowiedzenie, określa rodzaj zdania ze względu na cel wypowiedzi i liczbę orzeczeń. Na ogół rozpoznaje wypowiedzenie wielokrotnie złożone. Zwykle zna części zdania. Na ogół zna rodzaje zdań złożonych: podrzędnie i współrzędnie.	Na ogół nazywa wypowiedzenia. Często odróżnia rodzaj orzeczenia i podmiotu. Zazwyczaj nazywa określenia podmiotu i orzeczenia: Z reguły omawia sposób wyrażania podmiotu i orzeczenia.	Często stosuje różne rodzaje wypowiedzeń. Poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania. Zawsze poprawnie przekształca zdania pojedyncze na złożone, imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie, zachowując treść zdań.	Z dużą swobodą posługuje się różnymi wypowiedziami. Na ogół stosuje imiesłowowy równoważnik zdania, rozumie jego funkcję. Bezbłędnie przekształca imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie.	Celowo i świadomie posługuje się różnymi wypowiedziami. Bezbłędnie stosuje interpunkcję w zdaniu.
	Części mowy Uczeń:	Zazwyczaj rozpoznaje poznane wcześniej części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek, przysłówki, przymek, spójnik, wykrzyknik, partykuła). Przeważnie określa podstawowe formy gramatyczne odmiennych	Często rozpoznaje w tekście poznane części mowy. Na ogół odróżnia imiesłów jako postać czasownika.	Zawsze określa formy odmiennych części mowy, tworzy je, stosuje poprawnie w zdaniach. Zazwyczaj nazywa rodzaje imiesłówów.	Biegle rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy, wie, jaką pełnią funkcję w zdaniu. Świadomie stosuje różne formy czasownika, rozumie zasady tworzenia i odmiany imiesłówów.	Bezbłędnie i celowo stosuje różne części mowy. Zawsze dostrzega rolę imiesłówów w wypowiedzi.

		części mowy.				
Fonetyka	Uczeń:	Na ogół zna podstawowe pojęcia z fonetyki (litera, głoska, samogłoska, spółgłoska), Zazwyczaj wie, jaka jest funkcja samogłosek.	Często dokonuje podziału głosek. Zazwyczaj wie, co to są upodobnienia i uproszczenia fonetyczne.	Na ogół wskazuje upodobnienia. Poprawnie wymawia uproszczenia. Zwykle rozumie rozbieżności między mową i pismem.	Bardzo dobrze rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych.	Świetnie wykorzystuje wiedzę z zakresu fonetyki, dostrzegając rozbieżności między mową a pismem oraz związek z zasadami ortografii.
Słotwórstwo	Uczeń:	Często zestawia pary wyrazów: podstawowy, pochodny. Na ogół tworzy wyraz na podstawie definicji słotwórczej. Zazwyczaj rozpoznaje i tworzy rodzinę wyrazów od danego słowa.	Przeważnie w wyrazie pochodnym wskazuje temat słotwórczy i formant. Zazwyczaj w rodzinie wyrazów wyróżnia rdzeń. Zwykle zna pojęcie: wyraz złożony.	Zwykle tworzy kilka wyrazów od pochodnych będących różnymi częściami mowy. Często określa rodzaj formantu. Zawsze wyjaśnia pisownię wyrazów poprzez odwołanie się do wiadomości ze słotwórstwa.	Zawsze wyjaśnia znaczenie wyrazu poprzez analizę słotwórczą. Na ogół wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym. Bezbłędnie zna zasady tworzenia wyrazów złożonych i stosuje w praktyce.	Perfekcyjnie zna i stosuje w praktyce pojęcia związane ze słotwórstwem.
Ortografia i interpunkcja	Uczeń:	Przeważnie zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne poznane na lekcjach, stara się je stosować. Na ogół wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych.	Zazwyczaj zna zasady pisowni partykuły nie z różnymi częściami mowy – w tym z imiesłowami. Często stosuje zasady ortograficzne poznane w klasach IV-VI oraz pisownię <i>nie</i> . Na ogół zna zasady interpunkcyjne. Poprawnie przytacza cudze słowa.	Dobrze zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne poznane na lekcjach, zwykle je stosuje.	Zawsze zna i poprawnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne poznane na lekcjach.	Bezbłędnie zna i każdorazowo świadomie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne poznane na lekcjach.
Komunikacja		Zazwyczaj posługuje się językiem czynnym w zależności od sytuacji, używa poprawnych form	Na ogół potrafi nadać wypowiedzi specyficzny styl: oficjalny, prywatny, żartobliwy w zależności od adresata	Często zajmuje własne stanowisko w rozmowie, umie zabrać głos w dyskusji. Przeważnie	Często wyraża i uzasadnia swoje zdanie na określony temat, wspierając się informacją z lektury.	Zawsze wyraża poglądy, argumentuje, wnioskuje, rozwiązuje problemy,

	Uczeń:	gramatycznych. Często odróżnia język pisany od mówionego. Zazwyczaj rozumie znaczenie homonimów w kontekście, podaje przykłady użycia w wypowiedzi.	i sytuacji. Często dostrzega zróżnicowanie słownictwa ogólnonarodowego i o ograniczonym zasięgu. Sporadycznie wzbogaca słownictwo. Na ogół rozumie pojęcie stylu. Przeważnie zna pojęcia: <i>mowa zależna</i> i <i>mowa niezależna</i> .	posługuje się rzeczowymi argumentami. Na ogół poprawnie przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie. Zasadniczo rozumie, na czym polega grzeczność językowa. Na ogół zna i stosuje sposoby wzbogacania słownictwa.	Zawsze formułuje zwięzłe i trafne argumenty, aktywnie uczestnicząc w dyskusji. Świetnie rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową. Zawsze poprawnie zapisuje mowę zależną i niezależną. Zawsze dba o bogacenie słownictwa.	dokonując selekcji informacji. Świadomie dostosowuje język do zamierzonego celu wypowiedzi. Zawsze rozumie, na czym polega błąd językowy.
Tworzenie wypowiedzi	Elementy retoryki Uczeń:	Rzadko wypowiada się na określony temat. Sporadycznie tworzy spójną wypowiedź, stosując odpowiednią kompozycję i układ do danej formy. Przeważnie zna zasadę stosowania akapitów, rzadko je stosuje.	Czasami wypowiada się na określony temat. Z reguły tworzy spójną wypowiedź, stosuje akapity. Na ogół gromadzi i porządkuje materiał potrzebny do tworzenia wypowiedzi. Zazwyczaj odróżnia tezę od hipotezy.	Często wypowiada się na zadany temat. Na ogół tworzy uporządkowaną wypowiedź, poprawną kompozycyjnie i graficznie. Zawsze tworzy plan kompozycyjny własnej wypowiedzi. Często rozróżnia argument od przykładu.	Zawsze wypowiada się na podany temat, tworzy logiczną, uporządkowaną wypowiedź, poprawną kompozycyjnie i graficznie. Zazwyczaj przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego. Rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych.	Świadomie i celowo wypowiada się na podany temat, stosując odpowiednią do formy kompozycję i układ graficzny. Zawsze rzeczowo uzasadnia swoje zdanie, zgadzając się z cudzymi poglądami lub polemizując z nimi.
	Formy wypowiedzi Uczeń:	Na ogół pisze formy poznane w klasach IV-VI. Sporadycznie próbuje samodzielnie zredagować rozprawkę, przemówienie. Przeważnie wykonane prace są krótkie.	Czasami samodzielnie redaguje rozprawkę, przemówienie.	Zazwyczaj samodzielnie redaguje rozprawkę, przemówienie. Na ogół wskazuje najważniejsze elementy danej formy wypowiedzi.	Zawsze samodzielnie pisze rozprawkę, przemówienie.	Zawsze samodzielnie redaguje rozprawkę, przemówienie. Bez błędnie wykonuje przekształcenia cudzego tekstu, parafrazuje. Celowo wykorzystuje zdobytą wiedzę.

Samokształcenie	Czytanie ze zrozumieniem Uczeń:	Przeważnie rozumie krótki tekst. Częściowo wyszukuje wskazane informacje.	Zazwyczaj wyszukuje potrzebne informacje o świecie przedstawionym, czasami wyjaśnia. Zwykle formułuje pytania do tekstu.	Na ogół dobrze czyta ze zrozumieniem podany tekst. W pełni przedstawia wskazane informacje.	Zawsze czyta ze zrozumieniem tekst dłuższy i teksty niewspółczesne. Bezbłędnie przeprowadza wnioskowanie.	W pełni rozumie czytane teksty.
	Korzystanie ze źródeł informacji Uczeń:	Na ogół potrafi korzystać z informacji z poszanowaniem praw autorskich.	Zazwyczaj uczestniczy w życiu kulturalnym regionu. Na ogół rozwija nawyki systematycznego uczenia się.	Zazwyczaj uczestniczy w projektach edukacyjnych. Na ogół rozwija umiejętność prezentacji wyników swojej pracy.	Często rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania. Z reguły rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.	Zawsze rozwija uzdolnienia i zainteresowania. Często uczestniczy w konkursach przedmiotowych.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności

Sprawdziany pisemne, testy (przeprowadzane po zakończeniu działu tematycznego, po omówieniu lektury) - zapowiadane z wyprzedzeniem

Kartkówki (obejmują materiał z 1-3 ostatnich lekcji lub dotyczące krótkich zagadnień, lub znajomości lektury) – zapowiadane lub niezapowiadane

Dyktanda (pisanie ze słuchu lub z pamięci sprawdzające znajomość zasad ortografii i interpunkcji) – zapowiadane lub niezapowiadane

Wypracowania klasowe – prace literackie (sprawdzające umiejętność tworzenia krótkich i dłuższych form wypowiedzi przeprowadzane po wprowadzeniu, omówieniu lub powtórzeniu danej formy) – zapowiadane z wyprzedzeniem lub oceniane na bieżąco

Wypowiedzi ustne (sprawdzające stopień opanowania omawianych zagadnień, lektur; udział w dyskusji w czasie lekcji) – ocenianie bieżące

Praca na lekcji (wykonywanie zleconych pisemnych zadań w zeszycie przedmiotowym, zeszycie ćwiczeń lub na karcie pracy stosownie do zagadnienia i potrzeb metodycznych) – ocenianie bieżące

Recytacja wybranych tekstów (sprawdzenie pamięciowego opanowania tekstu, interpretacji głosowej, dykcji) - zapowiadane z wyprzedzeniem

Projekty edukacyjne indywidualne lub grupowe (związane z wybranym zagadnieniem językowym, kulturowym, lekturą) - zapowiadane z wyprzedzeniem

Inne prace: referaty, prezentacje, inscenizacje, prace plastyczno-literackie (obejmują podane zagadnienie) – zapowiadane do przygotowania lub oceniane na bieżąco

Prace dodatkowe (opanowanie, zaprezentowanie materiału celem przygotowania się i udziału w konkursach tematycznych, literackich lub recytatorskich) – zapowiadane i uzgadniane z uczącym

Prace pisemne, sprawdziany, testy oceniane są w skali punktowej i przeliczane na ocenę wg zasad:

- do 29% punktów - niedostateczny
- 30% - 50% punktów – dopuszczający
- 51% - 70% punktów – dostateczny
- 71% - 90% punktów – dobry
- 91% - 99% punktów – bardzo dobry
- 100% punktów – celujący

Warunki i tryb uzyskania oceny wyższej

Możliwość uzyskania oceny wyższej ma każdy uczeń po spełnieniu warunków:

- rodzic lub uczeń wyraża chęć uzyskania oceny wyższej w formie pisemnej poprzez e-dziennik;
- uczeń przystąpił w ciągu roku szkolnego do wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych;
- uczeń podejmował próby poprawy ocen niedostatecznych i dopuszczających ze sprawdzianów i prac pisemnych w wyznaczonym przez nauczyciela terminie.

Tryb uzyskania oceny wyższej:

- analiza poziomu spełnienia wymagań na ocenę przewidywaną i wyższą;
- wykonanie w terminie wyznaczonych przez nauczyciela zadań w formie ustnej, pisemnej z materiału, z którego uczeń nie spełnił wymagań na ocenę wyższą w ciągu roku szkolnego.